

სხე მიდიოდა საქმე ორი სათა
განმავლობაში; მე ერთობ დედას
ტდი და ხველაც ძალიან მაწუხებდ
რადგანაც ზედი-ზედ ოთხი ღამე
მიძინებია; გავედი მეორე ოთახში

სულ მოუწმენდათ. ღრისა ამ გარეგნობა უფრადღის მაქციის მთავრამა და ხალხმა.

„მაცხაპ“ გაცხადებენ, მანჯის გუბერნიზი ერთ ადგილს შეუმჩნევიათ, რომ კლია თეთრ გაფრენი ზარის ქვეყა. ბუღია და გუფენიათ მინორში ზარები, ზურგით, თეთრი ფრადღი, ამერისა და მისეის ნაპირი, ძალია ზედა ჯდება და გრავადმა ჩოდესაც კლია საკმათ გრავადმა, ამ ზურგის იღებენ და ანთებულ ჩაღაბულაში ზურგტყენ, ან ჯერ ზურგტყენ, ერთათ აგრავებენ და მერე უცხლს უღებენ.

ამ გვართ გათენებამის რომ თათისათუ შეტყუებული დაწყან, თათების შეტყუ ზარები და ზურგებით შეტყულება გავლილი კლიის ზურგებზე და წყან.

ამას გარდა კლია, რომ ღამ-ღამობით ჯაჟურით და ამასში კლია თბილ ადგილს ეტყეს. ამის გამო, ჩოდესაც კლია უცხლს ანთია, კლია ახლოდღის და თეთრ ზეგ უცხლს შედის. ამიტომ კლია კლიის ზოცესათეს ერთი ღონის-მთებია ეს გამოდგენილი და თეთრ უცხლს გათარბი სკავად სკავად აღგულს, კლია თუ შევა და დაბრუნება, მაგრამ თუ უცხლს პატარა, ამისავე, ისე მიხედება კლევარ, რომ კლია დიდდობ ქვეყა და უცხლს ჩაქაჟი, მეტადეზ როდესაც ფრთა შეტყუებულია. მაშასადამე უცხლი დღე, აღიანი უნდა იყოს და ბევრგან, სკავადსა მხარია.

მისი მისითეს, აბზორის სიტყვით, კლიის დასაბოცით მოუფრინა ეს ღონე: რადგანაც კლიის თუღდობა დაგმოსილის შეზღუდ იარაღებში ფრთა არ აქვს, ხსის და ზტუბის გამო მოგროვება ძნელია და მაშასადამე დაბრუნდა ძნელდება, მტრადურ კლიის დასაბოცით მოუფრინა ზადე, რომელსაც ეფრავილები ჰაქლებს და მჭირენე წყურვის და მჭირისათვის მხარობა. ამ როგორა

მეცადიოებით ჩაფენილ საწოლში და ძილს მივყე თავი.

საბა ხანს შემდეგ მათამის ხმამ გამოდგა: მომჩვენე, თითქო მე მიგამოდება, მაგრამ ღამის სიწყუმში ცხადით შემემატა: „მთავარ მთავარ“ მთავარ და სასაჩივრ მხით უფროა და დედა შეღის. სანამ აღდგებოდი, შეშინარ და წილს თაბან და აუჯარულებოდი მხით წამოხეტებოდა: — მთავარო, მოკლე!

მთავარი მთავარს საწოლზე თავის მებრავარება ბაღს მზე, გაღებულ პირი, ერთ წერტილებზე მიტყუებული თავიდან, მშვიდი პირის-სახე გვიტყუებდა, რომ მთავარ საუფრთხო მოგეშობოდა...

მეცხარს სანამ გარდაფარავი თვალები დაუფრთხე... ღღ-ხანს ცვილილობა, რომ გულ-შეშეპყრილი დედა გრძნობაში მომეყვანა.

რია ეს ბადე გრძელ ხარის თავზე რულს უფარებენ, ისე სწორე მდგომარეობა როგორც არაბთათ თავის გარეშე გამაგრებული და სწორით მდგომარეობა, არ რაჟელე თეთრ შილის არ სტეის ზურგს აკერებენ ნაპირებითა, არა რომ მჭიდრო მალდებენ შეტყუება, ტყუისა რომ იყოს. პარკი ისეთი უნდა შეტყურო, რომ ძირი იარკი არა ჰქონდეს, ერთი ჰქონდეს; ერთის სიტყვით მძარის შეტყუი უნდა იყოს. ამ გვარა რაჟელს შემოუტყუენ პაქეზებს რომელსაც პარკში მოაქვება, სანქაროდ მიჰყენ დაამზად და მერე იტყუენ. ამ გვართვე კლიის შეტყუებაზე შეტყუებათ ერთ ადგილას და მისი დაბრუნება. იქნება ესეც გამოდგეს.

საზოგადოთ საქონია და ჩვენი კორკისაჟინდრების უფრადღება მოგვეცეთ, რომ გავტყუებო და აგვიწერიან დაწერებოთ, როგორც თეთრ კლიის დაბრუნების და ცხერების ამავი, აგრეთვე ყოველი ღონისძიების მხარება, რომელსაც სოფლებში ხდენენ. ეს სადენი მარტო სადღესია არ არის, ყოველთვის შეტყუებისათვის საკონდნოდ საქონია იქნება.

მეტადეზ სოფლის შუალის ოსტატეს ესთხოვ უფრადღება მაქციონ არ სავანს ეს თითონაც გამოადგებათ სწავლების ღრისა და სკვეწით გასაგებთ და საკონდნოდ უფრად საქონია. თუ ახლა გერა გარკიდა, გარკავილიება და ცოდნა საქონის შეტყუებისათვის მანქანად გრძელდება გამოსაყენებლად.

უხსოვარი

წერილი ამაშია. უხსოვრების დღეს სტამბოლში ხელ-ახლად წარუდგინა ხონთხოსილის საზოგადოებრივი რომ იმან ბეზ-ახლად დაკავის ჩრქოვარობისათვის დათმობილი ადგილები

შესასრულებელი იყო, რადგან დედა მეცხარს არ შორიდებდა; კუბოს ზომის ასაღებთ რომ მოიფრენე, დედას გული წაუღიდა. მერე მეცხარი შემიხსენს მთავარ იქნა ახალ მუდღირში და თეთრ ხელთათმის ჩაქსოვნი, არაჩივის ღარი და ქონდა, არც ნემსურ პეღეგებში შეტყუებების, არც ლათინურ ზმნების და არც ორთქლისაჟინის ერის... ჩაქსოვნი მეცხარი კუბოში, მეფილდ სტოლზე და სანთილები აუთიეთი. რამდენი ოლთინურ სიტყვით დატყუებინა, რამდენი არიომეტრიკული ზიხები აუხსნია საკონდნად ამ თაბანში.

ამისთანა მშვიდობიანი სახის გამოა შეტყუებულია მთავარს პირზე არ მინახება მას აქეთ, არც კარგი ნაწილია; ეს სამხ თითქო ილიმბოდა, თითქო უფრადღა იმის ეს საუფრადღადს ეცნება და გრძნობდა თავს ბედნიერი.

მთავარი ჩვენი მთავარს ამანავება.

და მერე ისე დაუცხლს იტყვი. ამ ნოტაზე (მსახივლის მინისტრების სჯა 4 მარს (22 აპრილ) ჰქონიათ, ამგვარად დაწესებულება კი ეფრავარი მიგლითა: მასზე-ნდობა-ფაშა ამბობდა თუშენ აუხსოვლით დღისათვის მოთხოვნილობა, და სჯა მინისტრები კი მასებზედ, რომ სადა გვეყეს ალბანიაში იმდენი გარი, რომ ელჩების მოთხოვნილება შეგასრულოთ.

ინგლისური გაზეთის „Standard“-ის კორკისაჟინდრების სიტყვით იტალიაში ბილდ ხალისით ადგენებენ თვალ-ყურს ალბანელების მოქმედებას. „სტანდარდის“ დიპლომატიკა ამკარად ატყუებენ, — ამბობს იფიგი კორკისაჟინდრები — რომ ალბანია იმდენი თათისუფლებას, სრულს მთა არა განასაღებოს მანქ. ბავარს, ჩაქსოვნილობა, იმას ნებას არ მისცემენ, რომ იგი მერკოსი მზარელობის ქვეშ ავახსათ სამეფოდ შეტყუეს.

აქსტრის დეტუტათა პალატის სტოლში ღრის მხარეებობა მასუხიავი დეტუტატ მოღწურების ერთხანე ჩეხურის რიგებურ კლია თან გათანასწორობის შესახებ ჩეხის სამხარეობისა და სავანეზე დაწესებულიებში მინისტრი შტრაზიერი ამტყუებდა, რომ მხარეებობის უფლება აქეთა პოლიტიკურ და სამხარეობა მოხსილენი მთავრისა სამხარეობად თავის ნებით არჩეული იყო. სამხარეობის უფასებზე განკონდნობა სახლში იყო, კანონების მე-119 §-ს ეყრდნობა, რომლის დეკლარაციით ყველა გავრცობას მინიჭებული აქვს თავის ნების მხარების უფლება. ჩეხებისათვის ამ უფლების დამტკიცებით მხარეებობაში მხოლოდ შესაძლებელი თათის მოავლობა ამ გავრცობისაჟინდა.

„რუსის პრესის“ დაბეჭდილობა სიტყვა, რომელიც გამოჩნდება

რომელიც არ წასულენენ უმცემებზე სახლით ბავშვები გაყვრებით უფრობდნენ მათელებს, საწოლებს და უფროსად ათა აკერებდა მთავარს სახის მცხოვრილი, გამომეტყუებული... ღლი ხანი არ გასული მას აქეთა, რაც უფროს ამათ შეე იყო და მათსავე იტყუებდა წყლის ზომის სიმახის გამო, იღებდა ცუდ ნაწილებს, ახლდენენ დარბაზებს და შეტყუებდა, რადგან უცდი გამოქვამა ჰქონდა. შეტყუებდა თამაშ არ უფრია ხელის გაღება; ცხლა კი ხელ-უხლებელი იყო, მშვიდობიანი, გარემოცული სრისათით. შეტყუარი მორაღებით მიზით უფროსად იღებდნენ; ბავშვები ერთმანეთს ეტყუებოდნენ, რომ ცხლა თეთრან ბავარი ინსპექტორი რომ შეტყუებოდა, მთავარ უფრადღა არ გაჯავრდებოდა, არ შეშინდებოდა და არც წამებებოდა; იქ, საიქიან, უფროს თათის ნებზე იღილას, რა ენაზედ იტყუებდა, იქ ენაზედ იღილას.

საფრანგეთის მეცნიერება პოლ ბერნე წარმოადგენს ამ დღესში პარიზის ერთი კერძო საზოგადოებაში, რომლის მიზანი არის ხელი მოუხსნათის მისწავლე ახალ-გაზღვრის („L'union française de la jeunesse“).

მოგვეყენე ჩანდნებზე აღივი ამ მეცერ-მეტყუელურ სიტყვად:

„შინა სტეხები ხართ, ფრანკსებზედ დაჩიბი! ღრითი ფრანკსებზედ ეყენებ უფალ გრძნებში, ხასიათით. იყავით მაგაღ-ლომინარი, გრძნებათ თვლით, გულ-გამოილით, მხარეებზედ—მხარეებზედ სულის ჯანმრთელობა! მისუღდით პრამოთისგან, გრძნებად თათისუფლებას. იყავით ნამადღილი შეღონ-შეღონი მოღილარისა და დელი ლეგალიუტისა... ღრითი ცვეთი ფრანკსის ნაციონალიზმის გრძნება. ნუ დეგობრებდით კოსმოპოლიტურ სადავლ მიღწევებს. მთავრადი ჩვენი კეთილშობილური, ჩვენი ძვირფასი, საყვარელი სამშობლო; შევიყვებით ის სრულის გულით, მზურგლით, გავიგებულის სიყვარულით; და თუ ოდესმე რომეგმებზე ბრძნება გვიხისიათ, რომ მომეტებელი არაფერი არ ეცრავი, ჩვენს საფრანგეთსაც აქვს ნაკადი უფრადღა, — უბასუფთე იმას, რომ წუნს და ნაკადილებებს არ უფრადღებ იმ დედას, რომელსაც შეტყუებ დაეცრა (ძალას და ღრითიგანაც ამბობს). ღო თუ ეს ბრძნე საფრანგეთის ნიადებზე არის დაბეჭდული, გაუღდეთ ის ჩვენი ქვეყანაზე, მოკლე დღე დაუბნებოდა, რადგან უცეცხელია მოღილადე უნდა ჩათვლიოს ის კაცი, რომელიც მამულის სიყვარულს სწონის, ენც ვაქრობს ამ სიყვარულით, ენც გულ-გრადოდ ღლაქარკობს სამშობლოზედ განსაკუთრებით იმ ღრისა, რომელსაც ეს სამშობლო დაბეჭდულია თავის შეტყუების დაქვრავით.“

„მოღილის“ მეფილი კორკისაჟინდრები შემდეგ ამას იტყუებენ ამ გავრცობისაჟინდა.

კვსრა პატარა ფრთათან ანგელოზებთან...

მეორად დღეს ღელა დახურეს და წაღეს სასულიერო, საღვთოთიან მონა საუფრთხო დეფარა პატარა მთავარ...

მხო, როდესაც მე ამას ეწერ, თითქმის წყურვილი იქნება მთავარს სიტყვით შემდეგ: მაგრამ მე შენ მასობარ და მეტადებით, უფროსით დამეცნარა ვარდა. მე უცდი გამოქვამა გრძნად იმ ენაში, რომელიც შეტყუ სამშობლო ენა არ იყო; მაგრამ გულში კი სიტყვითი ღილიადა... არ ვიც-სად ხარ და გვსმის ჩემი სიტყვით თუ არა; მხოლოდ ის კი ვიცი, რომ შენს სამეფოებებს თან-დათან ხეილა უფლიერდება, რომ ის უფრო დაჩაქვრულია, ოპილია და შესაძლებელია, რომ მალე გამოგვეყენოს...

შეტყუებული, 30 მარტს 1880.

Мая 1880 г. Типография Меликова. გამომც. ს.გელიძისძვილი. რედაქტორები ილ. ჯავახიშვილი და ს. გუგუშვილი.